

העולה מהסוגיא

מסכת יבמות ◇ דף כ - כו ◇ גליון 4

פרשת תזריע ה'תשפ"ב

דף כ

◆ דיני יבמה האסורה על היבם

- חייבי כריתות – לא חולצות ולא מתייבמות דכתיב 'אם לא יחפוץ האיש' ודרשינן הא אם חפץ מייבם וש"מ כל העולה ליבום עולה לחליצה וכל שאינו עולה ליבום אינו עולה לחליצהא.
- חייבי עשה וחייבי לאוין ועשה – חולצות ולא מתייבמות ולא אומרים שכיון שלא עולים ליבום לא עולים לחליצה דכתיב 'ועלתה יבמותו השערה' והאי קרא ד'יבמותו' מיותר ללמד שיש יבמה שעולה לחליצה למרות שלא עולה ליבום, ובאופן שבעלו לא קנו.
- חייבי לאוין – חולצות ולא מתייבמות ולמרות שמדאורייתא מתייבמות משום שעשה דוחה ל"ת מ"מ מדרבנן אינם מתייבמות גזירה ביאה ראשונה אטו ביאה שניה ובאופן שבעלו קנו.
- שניות – חולצות ולא מתייבמות ובאופן שבעלו קנו.

דף כא

◆ איסור שניות

- המקור של איסור שניות – לרבא דכתיב בפרשת עריות 'כי את כל התועבות האל' והגמ' מדייקת 'האל' קשות מכלל דאיכא רכות, לרב יהודה דכתיב 'ואזן וחקר תקן משלים הרבה' ששלמה עשה אוזניים לתורה, לר' אושעיא דכתיב 'פרעהו אל תעבור בו' הגדל את האיסור כדי שלא תעבור עליו, לרב כהנא דכתיב בעריות 'ושמרתם את משמרת' עשו משמרת למשמרת.
- שניות – אם אמו ואם אביו (משום אמו), אשת אבי אביו ואשת אמו (משום אשת אביו), אשת אחי האב מן האם ואשת אחי האם מן האב ואשת אחי האם מן האם (משום אשת אחי אביו מן האב), כלת בנו וכלת בתו (משום כלתו).²
- האם יש להם הפסק: אם אמו ואשת אבי אביו וכלת בנו אין להם הפסק משום שהדור הראשון הוא ערוה דאורייתא (אמו אשת אביו וכלתו), וכן אם אביו אין להם הפסק משום שיש חשש ש'מיחלפא' באם אמו, אבל אשת אבי אמו וכלת בתו אין חשש שמיחלפא ולכן יש להם הפסק, ואשת אחי האב מן האם ואשת אחי האם מן האב יש להם הפסק משום שהדור הראשון אינו ערוה דאורייתא (שהאיסור נאמר רק באשת אחי אביו מן האב).

✎ השלמות ✎

- א בדברי המשנה מבואר שבאופן שנפלו שתי יבמות שהם אחיות ואחת מהם אסורה באיסור ערוה השניה חולצת או מתייבמת משום שנחשב שהערוה לא נפלה ליבום.
- ב הגמ' מביאה שר' יוחנן ור' אלעזר נחלקו האם אומרים עשה דוחה ל"ת או דלמא לא אומרים משום שיכול לחלוץ ולכן נחשב 'אפשר לקיים שניהם', והגמ' מסיקה שאומרים עשה דוחה ל"ת ולא נחשב 'אפשר לקיים שניהם' משום שחליצה במקום יבום לאו מצווה היא.
- בדברי הגמ' מבואר שההיתר של עשה דוחה ל"ת נאמר רק בביאה ראשונה ולא בביאה שניה, ותוס' מוסיף שההיתר נאמר רק בהערה ולא נאמר בגמר ביאה, ותוס' מבאר שלמרות שכל יבמה מותרת גם בביאה שניה וגם לאחר שגירש משום ש'נעשית כאשרתו לכל דבר', ה"מ ביבמה שאינה חייבי לאוין אבל יבמה שהיא חייבי לאוין לא נאמר דין זה.
- תוס' מבאר שמצוות יבום נאמרה גם בביאה שלא יכולה להתעבר מכך כגון ביאה ראשונה של בתולה או בקטנה או בביאה שלא כדרכה או בהערה למרות שמצוות יבום לא מתקיימת באופן שהיבם או היבמה אינם ראויים להוליד כגון טריס ואילוניית.
- ג בדברי הגמ' מבואר שהטעם שגזרו באשת אחי האם מן האם הוא משום שיש כלל בכל בזכר ערוה בנקבה גזרו על אשתו, אמנם הגמ' מבארת שכלל זה נאמר רק באופן זה שהערוה נוצרה על ידי קידושין פעם אחת אבל ערוה שנוצרה על ידי שני קידושין לא נאמר כלל זה ולכן אשת חמיו ואשת בן חמיו ואשת חורגו ואשת בן חורגו מותרת.
- אמימר סובר שלא גזרו באשת אחי אביו וכן שלא גזרו באחות אבי אביו ובאחות אם אמו אמנם הגמ' בהחולץ סוברת שגזרו גם בהם, ולהלכה ר"ח פוסק כדברי אמימר ור"י פוסק כדברי הגמ' בהחולץ.

- שניות דברי רב חייא – בת בן בנו וכן בת בן בתו (גזירה משום בת בנו ובת בתו), וכן בת בן בנה של אשתו וכן בת בן בתה של אשתו (גזירה משום בת בן אשתו ובת בת אשתו), אם אם חמיו וכן אם אם חמותו (גזירה משום אם חמיו ואם חמותו שהיא ערוה משום אשה ובת בתה).⁷

דף כב

- ◆ בן ממזר ואח ממזר – נחשבים בן ואח לענין יבום משום דכתיב 'ובן אין לו' עיין עליו שבן ממזר פוטר מן היבום וכיון שממזר פוטר מן היבום גם זוקק ליבום.⁸
- ◆ הבא על אחותו באופן שאמו נשואה לאביו – לרבנן חייב משום שני שמות 'אחותו' ו'בת אשת אביו' ולר' יוסי בר' יהודה חייב משום שם אחד 'אחותו' ואינו חייב משום 'בת אשת אביו' משום שבפסוק של בת אשת אביו כתוב 'אחותך היא' ללמד שחייב רק משום אחותו ולא חייב משום 'בת אשת אביו'.⁹

דף כג

◆ דין בת שפחה ונכרית

- ◆ הבא על אחותו שהיא מן השפחה או מן הנכרית – אינו חייב משום אחותו, וכן אח משפחה ונכרית אינו זוקק ליבום, והמקור לכך כדלהלן:
 - שפחה – 'האשה וילדיה תהיה לאדוניה'.
 - נכרית:

- לר' יוסי בר יהודה – מדכתיב 'בת אשת אביך' ללמד שחייב רק על אחות שתופס לאביו קידושין למעט נכרית.¹⁰
- לר"ש – דכתיב 'בתך לא תתן לבנו ובתו לא תקח לבנך' וכתביב 'כי יסיר את בנך מאחרי' ולא כתוב 'כי יסיר את בנך מאחרי' משום שבנך הבא מן העובדת כוכבים אינו קרוי בנך אלא בנה, ור"ש סוברים ש'דורשים טעמא דקרא' ולכן היינו אומרים שפסוק זה נאמר רק בשבעה אומות שיש בהם יותר חשש של 'כי יסיר' אלא שדורשים 'כי יסיר' לרבות כל המסירים ולכן דין זה נאמר בכל האומות.¹¹

◆ דיני יבום בספק קידושין

- קידש אחת משתי אחיות¹² ומת ויש לו אח אחד – חולץ לשתייהן ואינו יכול לייבם לאחת ואח"כ לחלוץ לשניה משום שיש צד שאסורה עליו מדין אחות זקוקתו, וכן אינו יכול לחלוץ ואח"כ לייבם משום שיש צד שאסורה עליו מדין אחות חלוצתו.

☞ השלמות ☞

- ד והגמ' מסתפקת בשניות דבי רב חייא האם יש להם הפסק או שאין הפסק (ותוס' מנבר שלמרות שכלת בנו וכלת בתו אין להם הפסק היינו משום שהם יורשים ושייכי גביה).
- ה הגמ' מבארת שהסיבה שצריך פסוק לרבות ממזר משום שלא נאמר שלומדים גז"ש 'אחיה' 'אחיה' מבני יעקב, ותוס' מדייק מכך שהלשון 'בן' והלשון 'אח' כולל גם ממזר למרות שהלשון 'זרע' לא כולל ממזר.
- תוס' מנבר שהלשון 'בן' אינו כולל בן הבן או בת הבן והמקור שביבום בן הבן או בת הבן פוטרם ביבום הוא מנחלה דכתיב ביה 'אין לו' ודורשים עיין עליו לרבות בן הבן. ובדברי הגמ' מבואר שכהן מטמא לאחיו ממזר ולא אומרים שכמה שכהן אינו מטמא לאשתו פסולה כך אינו מטמא לאח פסול משום שהטעם שאינו מטמא לאשתו פסולה הוא משום שעומדת להוציאה אבל באח לא שייך טעם זה.
- ו הגמ' מבארת שלמרות שדורשים מהפסוק של 'אחותך היא' לרבות אחות מן האב ומן האם ו'היא' ללמד שבעלמא אין מזהירים מן הדין, מ"מ ר' יוסי בן יהודה לומד מכך שחייב רק משום אחותו ולא משום בת אשת אביו כיון שהתורה כתבה 'אחותך היא' בפסוק הזה ולא כתבה בפסוק של איסור 'אחותו' ללמד שחייב רק משום אחותו.
- ז ולא ממעטים גם חייבי כריתות משום דכתיב 'מוולדת בית או מולדת חוץ' בין שאומרים לאביו קיים ובין שאומרים לאביו הוצא ומסתברא לרבות חייבי כריתות ולא שפחה ונכרית משום שבחייבי כריתות תופס קידושין לאחרים ובנכרית לא תופס קידושין כלל ולאחר הגירות נחשבת גוף אחר.
- תוס' מנבר שסוגיא דהכא פליגא על הסוגיא בקידושין שמבארת שלפי רבנן שחולקים על ר"ש המקור של הדין שוולד נכרית כמותה הוא מהפסוק 'ואחר כן תבוא אליה ובעלתה' שלא תופס קידושין בגויה וכתביב 'כי תהינה וילדו לו' שרק באופן שתופס קידושין הוולד מתייחס אחריו אבל בגויה שלא תופס קידושין הוולד לא מתייחס אחריו, והגמ' שם מבארת שלפי רבנן לא צריך את הפסוק 'האשה וילדיה תהיה לאדוניה' שוולד שפחה מתייחס אחריה משום שלא תופס קידושין בשפחה דכתיב 'שבו לכם פה עם החמור' אלא הפסוק של האשה וילדיה נצרך לדרשה אחרת.
- ח בדברי הגמ' מבואר שלפי רבנן שלא דורשים טעמא דקרא הפסוק של כי יסיר מדבר דווקא בשבעה אומות משום שלפי רבנן מסברא היינו מעמידים את הפסוק בכל האומות שלא דורשים טעמא דקרא ולאחר שהתורה כתבה 'כי יסיר' דורשים שהתורה באה למעט שרק בשבעה אומות ולא בשאר האומות.
- תוס' מנבר שלמרות שנחלקו רבנן ור"ש האם הפסוק של כי יסיר מדבר בז' אומות או בכל האומות לכו"ע האיסור של 'לא תחנם' נאמר בכל האומות שדווקא בפסוק של 'כי יסיר' יש משמעות שמדובר בשבעה אומות שיש בהם יותר חשש של הסרה, וכן לכו"ע האיסור של 'לא תתחתן' נאמר רק בשבעה אומות משום שא"א לומר שהפסוק דיבר בכל האומות שהרי מותר להתחתן עם כל האומות חוץ מעמוני ומואבי ומצרי ואדומי, ונחלקו תירוצי התוס' האם האיסור של 'לא תתחתן' נאמר בכל האומות לפי התירוץ הראשון נאמר בכל האומות כיון שנכתב בסמיכות לאיסור של 'לא תחנם' ולפי התירוץ השני נאמר בשבעה אומות כיון שהאיסור של כריתת ברית הוא שעל ידי כריתת הברית יעבור על האיסור של 'לא תחיה כל נשמה' והאיסור של 'לא תחיה כל נשמה' נאמר רק בשבעה אומות ולא בשאר האומות (ולפי התירוץ הראשון תוס' מקשה כיצד שלמה כרת ברית חירם מלך צור ותוס' מנבר שהאיסור של כריתת ברית נאמר רק לשם עבודה זרה או שחירם מלך צור היה גר תושב).
- ט הגמ' מבארת שלפי רבא שקידושין שאין מסורין לביאה לא הוו קידושין מדובר באופן שבשעת הקידושין היה ידוע את מי קידש ולאחר מכן נוצר הספק, אבל לפי אביו שקידושין שאין מסורין לביאה הוו קידושין אפשר לבאר שמדובר שהיה ספק בשעת הקידושין כגון ששתי הנשים עשו שליח אחד לקבל קידושין והבעל אמר 'אחת מכן מקודשת לי'.

- קידש אחת משתי אחיות ומת ויש לו שני אחים – אחד חולץ ואחד מייבם אבל אסור שאחד ייבם ואחד יחלוץ משום שיש צד שאסורה עליו מדין אחות זקוקתו (ובאופן שעברו ועשו כן לא מוציאים מידם משום שלאחר שאחיו חלץ לשניה פקע הזיקה ומותרת לו).
- שנים שקידשו אחת משתי אחיות ויש לכל אחד אח אחד – כל אח צריך לחלוץ לשתי היבמות ואינו יכול לחלוץ ואח"כ לייבם משום שיש צד שאסורה עליו מדין אחות חלוצתו ואינו יכול לייבם ואח"כ לחלוץ משום שיש צד שאסורה עליו מדין אחות זקוקתו.
- שנים שקידשו אחת משתי אחיות ויש לכל אחד שני אחים – אח אחד של המקדש הראשון חולץ ליבמה אחת, וכן אח אחד של המקדש השני חולץ ליבמה השניה, ולאחר מכן האח השני של המקדש הראשון מייבם את היבמה השניה והאח השני של המקדש השני מייבם את היבמה הראשונה (ובאופן שעברו וייבמו ללא חליצה אין מוציאים מידם).

דף כד

◆ דיני יבום

- הקדמה – הפסוק אומר 'והיה הבכור אשר תלד יקום על שם אחיו המת ולא ימחה שמו מישראל' ובפשטות הפסוק משמע שצריך לקרוא לבן הייבם כשם האח המת, אמנם הגמ' דורשת מגז"ש שאין זה כוונת הפסוק אלא כל הפסוק נלמד לדרשות^א וכדלהלן.
- מי מייבם – הגדול קודם דכתיב 'והיה הבכור', ואם הגדול לא רוצה מייבם האח הקטן ממנו וכן הלאה ובאופן שכולם לא רוצים חוזרים וכופין את הגדול לייבם^ב.
- דין יבום בסריס ואילונית – סריס אין בו יבום דכתיב 'ולא ימחה שמו מישראל' פרט לאילונית ששמו מחוי, וכן אילונית אין בה יבום דכתיב 'אשר תלד' פרט לאילונית.
- דין נכסי המת – היבם מקבל את נכסי המת דכתיב 'יקום על שם אחיו' ולומדים גז"ש 'שם שם' מהפסוק 'על שם אחיהם יקראו בנחלתם', אמנם היבם לא יורש נכסים שהם 'ראוי' משום דכתיב 'והיה הבכור' כמו בכור שאינו יורש בראוי.

◆ דיני גרים – גר שהתגייר מחמת סיבה (כגון בשביל לשאת אשה או בשביל שולחן מלכים) לר' נחמיה אינו גר ולהלכה נחשב גר^ג.

◆ דיני 'חשד'

- אדם שיצא עליו קול שבא על שפחה או על גויה והתגיירה או השתחררה – לא ישא את השפחה והגויה מפני 'חשד' שיאמרו שהקול היה אמת.
- אשת איש שיצא עליה קול שזינתה^ד:
 - לענין לאוסרה לחשוד (לאחר שגירשה בעלה):
 - לרבי – אסורה להנשא ואם נשאת תצא^{טו}.

⊕ השלמות ⊕

תוס' מבאר שדברי רבא שקידושין שאין מסורין לביאה לא הו קידושין נאמר רק באופן שהאיסור נוצר מחמת הקידושין אבל באופן שהאיסור לא נוצר מחמת הקידושין כגון חיובי לאוין ועשה לא נאמר דין זה.

י המשנה לקמן [כא א] אומרת 'ארבעה אחין שנים מהם נשואים שתי אחיות ומתו הנשואים את האחיות הרי אלו חולצות ולא מתייבמות ואם קדמו ונסו יוציא', ובדברי הגמ' מבואר שלמ"ד יש זיקה הסיבה שלא יכול האח הראשון לייבם משום שאסורה עליו מדין אחות זקוקתו והסיבה שלא יכול האח הראשון לחלוץ והאח השני לייבם משום דין 'נאסרה', ורש"י [ד"ה הכי השתא] ותוס' [ד"ה אי למ"ד] מבארים שאומרים דין נאסרה גם באופן שנאסרה לאחר הנפילה ולכן לא יכול האח הראשון לחלוץ לייבמה השניה והאח השני לייבם את היבמה הראשונה (אמנם ראה להלן [דף כו] שרב ור' יוחנן לא סוברים כך), ולמ"ד אין זיקה האח הראשון לא יכול לייבם משום ביטול מצוות יבמין, ונחלקו רש"י ותוס' מדוע האח הראשון לא יכול לחלוץ והאח השני לייבם, לרש"י משום דין נאסרה ולתוס' משום גזירה שמא יעשו יבום ואח"כ חליצה (אמנם רש"י [יה א ד"ה לעולם] ביאר כדברי התוס').

בדברי הגמ' מבואר שבשנים שקידשו אחת משתי אחיות ויש לכל אחד שני אחים מותר לחלוץ ואח"כ לייבם, ורש"י מבאר שלא שייך באופן זה נאסרה שהרי האחת היא יבמה והשניה אינה יבמה ותוס' מוסיף שלא שייך באופן זה גזירה שמא יבוא לייבם את היבמה הראשונה כיון שיש צד שייבם את היבמה שצריכה יבום.

רש"י מוסיף שהסיבה שבארבעה אחים שנים מהם נשואים שתי אחיות מבואר שבאופן שעברו וייבמו מוציאים מידם, משום שעברו על איסור בוודאי, אבל בשנים שקדשו אחת משתי אחיות ועברו וייבמו אין מוציאים מידם, משום שלא עברו על איסור בוודאי אלא על ספק איסור משום שיש צד שכל אחד ייבם את היבמה שצריכה ייבום.

יא רבא מבאר שלמרות שבכל התורה כולה 'אין מקרא יוצא מידי פשוטו' מ"מ הגזירה שווה מלמדת שמקרא זה יוצא מידי פשוטו.

יב הגמ' מבארת שא"א לבאר שדין יבום נאמר רק בכור, משום שמשמעות הפסוק שהיה שני אחים ומת אחד מהם, ואם דין יבום נאמר רק בכור לא שייך דין 'אשת אחיו שלא היה בעולמו', והגמ' מוסיפה שא"א לומר שפשוט יכול לייבם רק באופן שאין בכור, משום דכתיב 'כי ישבו אחים יחדו' הוקשה ישיבת אחים זה לזה כמו שהבכור יכול לייבם בכל אופן כך הפשוט יכול לייבם בכל אופן, והמקור שהאח השני קודם לאח השלישי משום שכונת התורה 'בכור' הוא גדול והאח השני יותר גדול מהאח השלישי.

יג אמנם מבואר בדברי הגמ' שלכתחילה אין מקבלין גרים בימי דוד ושלמה ובימות המשיח משום שחוששים שאינם מתכוונים לשום גרות כלל, אבל באופן שהתגיירו מעצמם חל הגירות, ולכן מצינו גרים בימי דוד או בימי מרדכי ואסתר דכתיב 'ורבים מעמי הארץ מתיידיים'.

יד הנידון באשת איש שיצא עליה קול אבל אשת איש שיש עדים שזינתה נאסרה על הבעל ועל הבעל ובאופן שעברו ונשאו יוציא.

טו ובדברי הגמ' מבואר שרבי מודה שבאופן שיש לאשה בנים לא תצא משום שיאמרו שהקול אמת והבנים ממזרים, וכן רבי מודה שבאופן שלפני שנשאה החשוד נשאת לאחר

- לרב – ל"ק אסורה להנשא ואם נשאת תצא, ל"ב אסורה להנשא ואם נשאת לא תצא^{טז}.
- פסק ההלכה – הגמ' פוסקת להלכה שבקול שלא פסק אם נשאת תצא ובקול שפסק (כלומר שיצא קול שהקול היה שקר [רש"י]) אם נשאת לא תצא^{יז}.
- לענין לאסורה לבעלה – לרש"י נחלקו בכך רבי ורב וכפי שהתבאר לעיל, לתוס' לכו"ע אינה נאסרת משום שאין האשה נאסרת לבעלה אלא על ידי קינוי וסתירה וכן אין חוששים לקול שיצא לאחר נישואין.

דף כה

◊ דיני חשד נוספים

- שליח שהביא גט ממדינת הים – אסור לשליח לישא את האשה משום שנשאת על פיו שאומר בפני נכתב ובפני נחתם ולכן יש חשד שהעיד שקר בשביל לישא את האשה, ולרב כהנא באופן שכנס יוציא ולרב אשי באופן שכנס לא יוציא משום שלא צריך להוציא בגלל 'חשד'.
- שליח שהביא גט מארץ ישראל – מותר לשליח לישא את האשה משום שלא נשאת על פיו אלא על פי הכתב.
- עד שהעיד על אשה שמת בעלה – אסור לעד לישא את האשה משום שנשאת גם על פי דיבורו ולא רק בגלל שאשה דייקא ומנסבא ולכן יש חשד שהעיד שקר בשביל לישא את האשה.
- עד שמעיד על אשה שהרג את בעלה – לת"ק מותרת לשוק ואסור לעד לישא את האשה מחמת חשד וכדלעיל, לר' יהודה אסורה לשוק משום שלפי עדותו הוא רשע ואינו נאמן לעדות^{יח}.
- חכם שבאה לפניו אשה להתיר נדר ולא התיר את הנדר וגירשה בעלה – לא ישא את האשה מפני החשד, לרב כהנא באופן שכנס יוציא ולרב אשי באופן שכנס לא יוציא משום שלא צריך להוציא בגלל 'חשד'.
- עדים החתומים על גט או בי"ד שמיאנו בפניהם – יכול אחד מהעדים או מהדיינים לשאת את האשה משום שאין חשד אלא באדם יחיד אבל בשנים או בשלשה אנשים אין חשד, ותוס' מוסיף שמ"מ בעל נפש יתרחק מכך.

דף כו

◊ אופנים שבהם אין חשד

- באופן שהיה להם נשים ומתו.
 - באופן שהיה להם נשים והתגרשו מחמת קטטה שהיה להם לפני החשד.
 - באופן שהיה להם נשים והתגרשו מחמת קטטה שהתחילה לאחר החשד אלא שהאשה התחילה בקטטה.
 - באופן שנשאת לאחר ונתגרשה ממנו או מת.
- ◊ אשה שהוחזקה (לרבי שני פעמים ולרבנן שלש פעמים) שבעלה מת – אסורה להנשא לאחר מדין 'קטלנית'.
- ◊ אשה שהוחזקה (לרבי שני פעמים ולרבנן שלש פעמים) בגירושין – לרש"י אסורה להנשא לאחר משום שהוחזקה בגירושין לתוס' מותרת.

⊕ השלמות ⊕

- ויצאה ממנו לא תצא משום שהקול פסק.
- המשנה [גיטין מה] שאדם שהוציא את אשתו משום רע אם כנס לא יחזיר, ונחלקו האמוראים באופן שכנס האם צריך להוציא לרבה בר רב נחמן כנס יוציא כמו באשת איש שיצא עליה קול שזינתה שאסורה לבעול ובאופן שנשאת תצא, אמנם הגמ' דוחה שאין ראה מדין אשת איש שיצא עליה קול שזינתה שאסורה לבעול משום שבדין זה באופן שהבועל ישא את האשה הקול יתחזק, אבל באשה שהתגרשה מחמת שם רע באופן שהבעל ישא את האשה הקול יחלש.
- יז רב מעמיד את דברי המשנה באופן שהיו עדים שזינתה, והל"ב מבארת את דברי רב כפשטותם שרק באופן שיש עדים שזינתה אם כנס יוציא אבל באופן שאין עדים אלא יש קול אם כנס לא יוציא, אמנם הל"ק מבארת את דברי רב שמדובר באופן שיש בנים מהבעל הראשון ולכן מוציאים רק באופן שיש עדים, אבל באופן שאין עדים לא מוציאים משום שאם תצא מהנטען דבר זה יחזק את הקול שבה עליה ויבואו להגיד שבניה מהבעל הראשון ממזרים.
- יח ובדברי הגמ' מבואר שקול שלא פסק נאמר רק באופן שאין אויבים בעיר אבל באופן שיש אויבים חוששים שהם הוציאו את הקול, וכן נאמר רק באופן שהקול נמשך יום וחצי (ובאופן שפסק מחמת יראה לא נחשב שהקול פסק).
- יח בדברי ר' יהודה מבואר שעד שפסול לעדות מדאורייתא פסול לעדות אשה וכן מבואר בדברי ר' יהודה שלא אומרים פלגין דיבוריה, ובדעת רבנן שסוברים שהאשה מותרת לשוק נחלקו האמוראים רב מנשה מבאר שסוברים שאומרים פלגין דיבוריה (ורב מנשה לא ביאר שרבנן סוברים שעד שפסול לעדות מדאורייתא כשר לעדות אשה משום שרב מנשה סובר שפסול לעדות אשה ולכן מבאר שרבנן סוברים כדבריו שפסול לעדות) אמנם רב יוסף מבאר שרבנן סוברים שעד שפסול לעדות מדאורייתא כשר לעדות אשה (ורב יוסף לא ביאר שרבנן סוברים שעושים פלגין משום שרב יוסף שלא אומרים פלגין ולכן מבאר שרבנן סוברים כדבריו).

פרק שלישי

◆ דין ארבעה אחים ודין חמשה אחים ששנים מהם נשואים שתי אחיות ומתו הנשואים את האחיות^ט

- למ"ד יש זיקה – חולצות ולא מתייבמות משום שהם אסורות באיסור אחות זקוקתו^ז.
 - למ"ד אין זיקה ואסור לבטל מצוות יבמים אפילו בספק:
 - באופן שיש ארבעה אחים – חולצות ולא מתייבמות משום חשש 'ביטול מצוות יבמין' כלומר אסור לראשון לייבם משום שחוששים שלאחר מכן ימות האח השני ויפקע הזיקה מהיבמה השניה ללא יבום או חליצה.
- באופן שיש חמשה אחים – חולצות ומתייבמות ואין חשש של 'ביטול מצוות יבמין' משום שלא חוששים למיתה של שני אחים.

לע"נ א"מ הר"ר יהודה ב"ר יעקב צבי זצ"ל

ניתן להשיג במייל B0527147396@gmail.com

» השלמות «

- ט דין זה נאמר רק באופן ששתי היבמות אינם ערוה לשני היבמים אבל באופן שיבמה אחת היא ערוה ליבם אחד מותר לייבם את אחותה משום שהיבמה שהיא ערוה אינה זקוקה לו כלל, וכן באופן שיבמה אחת היא ערוה לייבם אחד והיבמה השניה היא ערוה ליבם השני מותר לכל ייבם את היבמה שאינה ערוה כלפיו.
- כ ונחלקו התנאים באופן שקדמו האחים וכנסו האם מוציאים מידם או שאין מוציאים בידם, לת"ק דמתניתין מוציאים מידם, לר' אליעזר נחלקו בכך ב"ש וב"ה לב"ש יקיימו ולב"ה יוציאו, ובדברי הגמ' להלן [כה ב] מובא שלפי אבא שאול נחלקו ב"ש וב"ה להיפך לפי ב"ש יקיימו ולפי ב"ה יוציאו, ולפי ר"ש יקיימו.